Raadsmededeling openbaar

Nummer	:	19-2023
Datum	:	27 januari 2023
B&W datum	:	-
Beh. Ambtenaar	:	S. van Erkelens
Portefeuillehouder	:	mr. A.B. Stapelkamp
Onderwerp	:	Opvangcrisis 3

Aanleiding:
Maandelijkse update opvangcrisis Oekraïense vluchtelingen en statushouders.

Inhoud mededeling:

SITUATIE ASIELKETEN
Om de asielcrisis onder controle te krijgen, heeft het kabinet verschillende maatregelen getroffen. Deze tijdelijke maatregelen hebben gevolgen voor het aantal mensen dat in Nederland aankomt, de snelheid waarmee zij de asielprocedure doorlopen en de huisvesting van statushouders. Hierdoor komt er meer ruimte in de opvangcentra.

- Onder de huidige omstandigheden vindt het kabinet het niet langer verantwoord de toegezegde hervestigingsafspraken binnen de Europese Unie (EU) na te leven.
- 37.500 extra tijdelijke woningen (flexwoningen) tot en met 2024. Deze zijn bedoeld voor statushouders en spoedzoekers. Bijvoorbeeld mensen die door een scheiding of medische reden een nieuwe of andere woning nodig hebben.

De maatregel dat gezinshereniging alleen mogelijk is met geschikte woning, zodat statushouders hun gezin pas over mogen laten komen naar Nederland als er een passende woning is, is tijdelijk opgeschort.

Uitgebreide informatie op de website van de Rijksoverheid:
https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/asielbeleid/aanpak-crisis-opvang-asielzoekers

Er zijn geen directe gevolgen voor de gemeente Aalten.

De zogenoemde spreidingswet asielzoekers zal naar verwachting in februari in de Tweede Kamer worden behandeld.

STATUSHOUDERS
Huisvesting statushouders in Aalten
Wij informeerden u over de tussenvoorziening (officieel HAR-locatie) aan de Kievitstraat 75 in Lichtenvoorde voor versnelde opvang van statushouders. Inmiddels zijn hier 33 aan onze gemeente gekoppelde statushouders gehuisvest en zullen er in de komende weken nog 7 statushouders instromen. De eerste gezinnen zijn vanuit Lichtenvoorde al verhuisd naar een woning in de gemeente Aalten. Uiterlijk per half augustus 2023 moeten alle statushouders zijn doorgeplaatst naar vervolghuisvesting in de gemeente Aalten. Op locatie is met de maatschappelijke begeleiding en de inburgering gestart. Verschillende jongeren gaan naar de ISK in Winterswijk en binnenkort zullen de jongere kinderen instromen in het primair onderwijs. Door vrijwilligers worden op de locatie verschillende activiteiten en taallessen georganiseerd en diverse bewoners maken gebruik van de mogelijkheid om deel te nemen aan het Taalcafé.

OEKRAÏENSE VLUCHTELINGEN

Landelijk beeld opvang

Wekelijks publiceert het ministerie van Justitie en Veiligheid de cijfers over de capaciteit en bezetting van bedden in gemeentelijke opvanglocaties: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/opvang-vluchtelingen-uit-oekraine/cijfers-opvang-vluchtelingen-uit-oekraine-in-nederland
De opvang van Oekraïners bij particulieren wordt landelijk niet apart geregistreerd, maar is af te leiden uit het aantal Oekraïners dat in de BRP is ingeschreven. Per 13 januari 2023 zijn 88.170 (02-12-2022: 85.710) vluchtelingen ingeschreven, waarvan 20.240 (02-12-2022: 17.610) bij particulieren.

Lokaal beeld opvang

Opvang bij gastgezinnen (particuliere opvanglocaties; POO)
Per 1 januari verblijven er in onze gemeente nog 39 Oekraïense vluchtelingen in een POO. Vijf personen hebben inmiddels zelfstandige woonruimte.

Opvang in gemeentelijke opvanglocaties (GOO)
Momenteel zijn er vijf GOO-locaties, waar in totaal 36 mensen verblijven.

Wetgeving

Per 1 februari 2023 gaat een belangrijke wijziging in de Regeling opvang ontheemden Oekraine (RooO) in. De hoogte van het leefgeld (dat bestaat uit eetgeld, kledinggeld en voor ontheemden die in een POO verblijven een wooncomponent) dat Oekraïners per 1 februari 2023 ontvangen, met het doel deze meer gelijk te trekken met (financiële) regelingen voor andere groepen, kan gemiddeld flink lager worden. De component eetgeld wordt gekoppeld aan de gezinsgrootte, waardoor deze component voor gezinnen met meer dan 2 personen lager zal uitvallen. Voor gezinnen in een POO is de aanvullende wooncomponent vastgesteld op € 93,- per persoon, conform advies van Nibud. Dit was € 215,- per volwassen gezinslid en € 55,- voor minderjarigen. VNOG vraagt namens de gemeenten in haar brief aan staatssecretaris Van der Burg aandacht voor de gevolgen van deze verlaging en de zorgen die hieruit voortvloeien (brief als bijlage bijgevoegd).
Als er sprake is van inkomen uit werk van een van de volwassen gezinsleden, dan vervalt in de regeling per 1 februari het leefgeld van alle gezinsleden. Berekeningen laten zien dat inkomsten uit werk al snel hoger liggen dan het totaal aan leefgeld, ook dankzij compensatie in de vorm van kinderbijslag en kindgebonden budget. Laborijn voert de regeling uit en informeert de Oekraïners.

COMMUNICATIE

Onlangs is weer een ‘flitspeiling migratieketen’ gehouden (de 14e inmiddels). Enkele highlights uit de resultaten:

- Draagvlak opvang asielzoekers in eigen gemeente of eigen buurt is lager dan in de vorige meting. Het is te vroeg om te spreken van een trendbreuk.
- 67% geeft aan dat asielzoekers in hun gemeente opgevangen mogen worden. Dit is lager dan de vorige meting (72%), maar gelijk aan de metingen daarvoor.
- 60% geeft aan dat asielzoeker in hun buurt mogen worden opgevangen. Dit is lager dan de vorige meting (65%), maar vergelijkbaar aan vorige metingen (62%).
- Algemene draagvlak onder Nederlanders voor opvang asielzoekers/mensen op de vlucht is stabiel. Dat geldt voor de percentages van zowel de voorstanders als de tegenstanders. Sinds het begin van de metingen is er een groep van circa 42% die vindt dat Nederland minder asielzoekers moet opvangen. 37% vindt dat Nederland voldoende asielzoekers opvangt en 12% vindt dat Nederland meer asielzoekers moet opvangen.
- Stabiel aandeel van 60% is het eens met de stelling over de spreidingswet (de Rijksoverheid moet zorgen voor een eerlijke verdeling van voldoende opvangplekken voor asielzoekers over Nederland).
- Redelijk veel draagvlak (62%) voor het realiseren voor flexwoningen/tussenvoorzieningen in eigen gemeente. 42% is het (helemaal) eens dat deze woningen enkel gebruikt mogen worden voor mensen uit bepaalde doelgroepen, zoals dak- en thuislozen, studenten of statushouders. Een kwart (28%) is het hier (helemaal) mee oneens.

De volgende stukken zijn voor u bijgevoegd:

- *Brief VNOG - Aandachtspunten n.a.v. ervaringen bij opvang van ontheemden uit Oekraïne en asielzoekers*

Postbus 234
7300 AE Apeldoorn
088 310 4000
info@vnog.nl
www.vnog.nl

Ministerie van Justitie en Veiligheid
t.a.v. staatsecretaris de heer E. van der Burg
Postbus 20301
2500 EH 'S-GRAVENHAGE

Datum	:	11 januari 2023	Uw brief van	:
Ons kenmerk	:	23-63578/23-087950/AM	Uw kenmerk	:
Behandeld door	:	H. Otten	Bijlage(n)	: -
Onderwerp	:	Aandachtspunten n.a.v. ervaringen bij opvang van ontheemde uit Oekraïne en asielzoekers		

Geachte heer Van der Burg,

In aanloop naar nieuwe wetgeving ten aanzien van opvang van vluchtelingen en naar aanleiding van de oproep om extra opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne te realiseren vind ik het, mede namens mijn collega-burgemeesters in de VNOG, van belang om een aantal ervaringen te delen. Ook signaleren wij zorgen.

In de deze brief gaan wij in op zowel de opvang van ontheemden uit Oekraïne als de crisisnoodopvang van asielzoekers om Ter Apel te ontlasten.

De belangrijkste reden om dit bij u onder de aandacht te brengen is dat wij zien dat gemeenten én inwoners in onze regio zich maximaal inspannen om opvangplekken te realiseren, maar dat wordt ervaren dat -door verschillende oorzaken- het draagvlak, zowel bij gemeenten zelf als bij inwoners/vrijwilligers, wordt aangetast. Draagvlak dat essentieel is om met elkaar de opgaven waar we voor staan te kunnen blijven realiseren.

Opvang vluchtelingen uit Oekraïne
De komende periode wordt een verdere toestroom van vluchtelingen uit Oekraïne verwacht. In het Veiligheidsberaad heeft u de voorzitters van de veiligheidsregio's opgeroepen om in de periode tot 1 juli 2023 extra opvangplekken te realiseren, zodat uiteindelijk 90.000 mensen kunnen worden gehuisvest.

De 22 VNOG gemeenten hebben zich sinds maart vorig jaar maximaal ingezet om zoveel mogelijk ontheemden te kunnen opvangen. Op dit moment vangen wij in onze regio 3.141 mensen in Gemeentelijke Opvanglocaties (GOO) op. Daarnaast bieden inwoners/particulieren in onze regio aan 1.438 vluchtelingen een opvangplek (POO). De ervaring in onze regio is dat de opvang in de POO zeer goed loopt en als structureel wordt ervaren, omdat er zeer weinig verloop is.
Gemeenten leveren aan ontheemden in de GOO en in de POO dezelfde ondersteuning bij onder meer onderwijs, werk en zorg. Alle inzet is gericht op een goede 'landing' in Nederland en de opbouw van hun leven tijdens hun verblijf in Nederland. Dat verloopt over het algemeen goed.

Tot nu toe geeft de VNOG, bij het geautomatiseerd aanleveren van de cijfers ten behoeve van het landelijk beeld, uitsluitend de aantallen van de in de GOO gerealiseerde opvang door. In het Veiligheidsberaad heb ik herhaaldelijk geschetst dat dit slechts een deel van het totaal aantal in de VNOG opgevangen ontheemden uit Oekraïne betreft. Immers de cijfers uit de particuliere opvang zijn hierin niet verwerkt. Wij stellen het zeer op prijs indien ook de cijfers van de POO structureel inzichtelijk zijn in het landelijk beeld, omdat hiermee substantieel aan de opgave wordt bijgedragen. Daarnaast geeft dit erkenning aan particulieren die zich hiervoor al lange tijd inspannen én aan gemeenten met hun inspanningen voor deze mensen.

Met het oog op de aanvullende opgave richting 1 juli en de substantiële en structurele bijdrage die de particuliere opvang levert aan het totaal van de opvang, zullen wij voortaan de particuliere opvang meetellen bij het doorgeven van de cijfers.

In dit kader vraag ik tevens uw aandacht voor het volgende; met ingang van 1 februari a.s. is de wooncomponent in de vergoeding voor de particuliere opvang verlaagd. Juist in deze wintermaanden waarin de energiekosten enorm zijn gestegen, constateren gemeenten dat particulieren die opvang aanbieden hierdoor nadelige financiële effecten ondervinden. Dat zou ertoe kunnen leiden dat zij stoppen met het aanbieden van de zo noodzakelijke opvang. Gemeenten geven aan dat specifiek voor deze particulieren een maatwerk compensatie mogelijk zou moeten zijn. Daarom vraag ik u mee te denken over een tegemoetkoming voor de kosten van dergelijk maatwerk in deze gemeenten.

Asiel opvang
Afgelopen weekend hebben bewoners van de Crisisnoodopvanglocatie (CNO) in Doetinchem gedemonstreerd. Hiervoor was in de regionale media-aandacht. Ik zal hier niet ingaan op de specifieke situatie in Doetinchem, maar vraag wel uw aandacht voor de onderliggende problematiek. Bewoners ervaren gebrek aan duidelijkheid over de duur van het verblijf, de doorstroommogelijkheden en het perspectief, zowel op korte als op lange termijn. Het uitblijven van communicatie van de IND met een toelichting op locatie, de oplopende afhandeltermijn van het IND (naar verluidt gaat dit de termijn van een jaar overschrijden), en het feit dat de volgorde van afhandeling niet overeenkomt met de volgorde van aankomst in Nederland leidt tot veel onrust.
Omwonenden en vrijwilligersorganisaties hebben zich enorm ingespannen om de bewoners van CNO locaties welkom te heten en te ondersteunen. De zorgen en ontevredenheid van bewoners geven op hun beurt weer spanning bij de groep vrijwilligers die zich hebben ingezet voor een warme ontvangst. Een inzet die ook in de toekomst hard nodig blijft en een situatie die je wilt voorkomen in andere opvanglocaties elders in het land.

Wij vertrouwen erop met de ervaringen uit onze regio bij te dragen aan de benodigde toekomstige ontwikkelingen omtrent opvang van vluchtelingen.

Met vriendelijke groet,
De voorzitter van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland,

A.J.M. Heerts